

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจเอกสาร แนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 7 ตอน คือ

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของยาเสพติด
2. แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ยาเสพติด
3. แนวความคิดเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามยาเสพติด
4. แผนและนโยบายด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติด
5. ประวัติยาเสพติดให้โทษและปัญหา ยาเสพติดให้โทษ
6. กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
7. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของยาเสพติด

1.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เชื่อว่า มนุษย์มีสิ่งชั่วร้าย คิดตัวมาแต่กำเนิดการขัดเกลาทางสังคม ทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมตามแบบที่สังคมต้องการ ในขณะที่เดียวกันแรงผลักดันในตัวมนุษย์เหล่านี้ ก็เปรียบเสมือนน้ำที่ต้องมีทางออกทางใดทางหนึ่ง เช่น อาจเป็นไปในทางที่เป็นที่ยอมรับของสังคม หรือในทางที่ฝ่าฝืนสังคม พฤติกรรมมนุษย์ที่ถูกขัดขวางให้หยุดชะงัก จะมีผลต่อพฤติกรรม หรือมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ต่อไป

ในการศึกษาเรื่องจิตวิเคราะห์เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1856-1930 โดยจิตแพทย์ชาวออสเตรีย ชื่อ ฟรอยด์ (Freud) ทรงพล พูลพิพัฒน์ (2543 : 77) ซึ่งพัฒนามาจากทฤษฎีบุคลิกภาพของมนุษย์ โดยวิเคราะห์ว่า จิตใจของมนุษย์ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ Id Ego Superego สันดานดิบนั้น เป็นความรู้สึกของจิตที่เป็นมาแต่เดิม นับตั้งแต่ถือกำเนิดมานั้นเอง เช่น ความหิวความกระหาย และความต้องการอื่น ๆ เป็นต้น อตตา หรือความเป็นตัวของตัวเอง เป็นสิ่งที่ควบคุมการปฏิบัติของสันดานดิบ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสติสัมปชัญญะ ซึ่งเกิดขึ้นจากวัฒนธรรมในสังคม อย่างไรก็ตามสันดานดิบก็มีอาจปฏิบัติตามวัฒนธรรมได้เสมอไปเพราะความขัดแย้ง อตตาจึงคอยกดเอาไว้ และเมื่อสันดานดิบถูกกดเอาไว้ ก็จะซ่อนตัวอยู่ในจิตใต้สำนึก ลักษณะเช่นนี้ก็จะทำให้เกิดความวิตกกังวลขึ้นมา ทางออกก็คือ ต้อง

มีการคืนรนต่อสู้ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างไรก็ตามที่ตามสันดานคิบบังคับอยู่ มิได้หมดไปแต่อย่างใด และรอจังหวะที่จะแสดงออกมาในรูปแบบอื่น ๆ อีก

หากจะอธิบายองค์ประกอบอาชญากรรม ตามแนวคิดของจิตวิเคราะห์ ก็อาจจะกล่าวได้ว่า เด็กธรรมดาเกิดมาเพื่อเป็นอาชญากร เพราะชีวิตเริ่มต้นด้วยความไม่มีศีลธรรมและมีสัญชาตญาณที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมอยู่ก่อนแล้ว หน้าที่ของอารยธรรมก็คือ ทำให้เด็กสลัดทิ้ง สัญชาตญาณดั้งเดิมนั้น เสีย กระทำได้โดยให้เด็กได้รับการถ่ายทอดค่านิยมอันดีงาม จากพ่อแม่ซึ่งจะช่วยให้เด็กพัฒนาสติสัมปชัญญะ (Superego) ขึ้นมาได้ ถ้าหากสติสัมปชัญญะไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอแล้ว ก็เชื่อได้ว่าอาชญากรรมจะต้องบังเกิดขึ้น นอกจากนี้จิตวิเคราะห์ยังเชื่อว่าอาชญากรรมยังเกิดขึ้นเพราะการพัฒนา Superego จนเกินขนาด กล่าวคือ ในช่วงที่คนเรากำลังเจริญเติบโตในสังคมนั้น แรงกระตุ้นในทางเพศและความก้าวร้าวจะถูกเก็บกดเอาไว้ไม่ให้แสดงออกเต็มที่ อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า แรงกระตุ้นทั้งสองอย่างนี้จะหายไปโดยง่าย แต่มันจะถูกเก็บซ่อนไว้ใน จิตใต้สำนึก (Unconscious mind) เมื่อถูกปฏิเสธหรือเก็บกดไว้นาน ๆ เข้า สันดานคิบบังคับจะแข็งแรงขึ้น สติสัมปชัญญะก็จะไม่สามารถควบคุมไว้ได้ อาชญากรรมก็อาจจะเกิดขึ้น

1.2 ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม

ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Control Theory) โดยธรรมชาติของคนทุกคนย่อมต้องการการยอมรับจากสังคม ที่จะคบหาสมาคมด้วย ทุก ๆ สังคม จะมีบรรทัดฐานและค่านิยมให้สมาชิก ในสังคมปฏิบัติตาม จารีตและกฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้น จึงเปรียบเสมือนกรอบที่จะควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน คนที่มีความผูกพันต่อสังคมก็สามารถควบคุมการกระทำของตัวเอง ได้ดีกว่าคนที่ไม่สนใจหรือเมินเฉยต่อสังคม ความผูกพันทางสังคมเปรียบเสมือนเชือกที่ยึดเหนี่ยวเอาไว้ ความผูกพันทางสังคม ได้แก่

1. ความรู้สึกผูกพัน (Attachment) หมายถึง ระดับของจิตใจหรือคุณภาพทางจิตใจของแต่ละคน ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี คำนึงถึงศีลธรรม ไม่คิดรังแกเอาเปรียบคนอื่น และไม่ทำให้คนอื่นได้รับความเสียหายจากการกระทำของเรา

2. ความซื่อมั่นผูกพัน (Commitment) เป็นการคำนึงถึงการลงทุนในด้านเวลาและพลังงานของตัวเอง ที่จะใช้ไปในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามแบบแผนของสังคม เป็นการพิจารณาว่า ถ้าเขาปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมแล้ว เขาจะได้รับประโยชน์ตามต้องการ เขาก็จะปฏิบัติ แต่ถ้าไม่ได้รับประโยชน์ เขาก็จะไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม

3. ความเกี่ยวข้อง (Involvement) หมายถึง การหมกมุ่น หรือการทุ่มเทเวลาและพลังงาน กับกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าเราใช้เวลาทำกิจกรรมดี เกิดประโยชน์เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมแล้ว ก็จะไม่มีความหรือโอกาสที่จะไปกระทำผิด หรือคิดที่จะกระทำผิด

4. ความเชื่อ (Belief) คนในสังคม จะมีความเชื่อแตกต่างกัน และมีระดับความเชื่อหรือขนาดความเชื่อ แตกต่างกันด้วย ความเชื่อ ถือว่าเป็นตัวควบคุมทางสังคม (Social control) การกระทำผิด มีได้เป็นผลมาจากการมีความเชื่อ แต่การกระทำผิด มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้ ถ้าหากขาดความเชื่อที่ห้ามกระทำผิด

สรุปได้ว่ายิ่งคนเรามีความเชื่อหรือเชื่อถือในค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม น้อยลงเท่าไร เขาก็จะยิ่งมีแนวโน้มที่จะละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม หรือมีการกระทำผิดมากขึ้นเท่านั้น ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Control Theory) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการที่สมาชิกในสังคม กระทำผิดด้วยการเสพยาเสพติด เป็นเพราะเขาเหล่านั้นมีความผูกพันกับสังคมน้อย เช่น ความรู้ในกฎหมายของสังคม กฎเกณฑ์ของสังคม และมีความสัมพันธ์กับครอบครัว โรงเรียน และเพื่อน ในเชิงลบ ผลที่ตามมาคือ ผลักดันให้เขาหันไปหาเสพยาเสพติดในที่สุด จะเห็นได้ว่า ประเด็นต่าง ๆ ในเรื่องความผูกพันทางสังคมตามที่กล่าวมาแล้ว มีอิทธิพลต่อการเสพยาเสพติดเพราะสังคมไม่สามารถเหนี่ยวรั้งเขาเอาไว้ได้ ทำให้เขามีความผูกพันต่อสังคมน้อย ไม่สนใจว่าสิ่งที่เขากระทำลงไปโดยฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น การเสพยาเสพติด จะทำให้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดหรือคนในครอบครัว ได้รับความเดือดร้อน รู้สึกเป็นทุกข์หรือผิดหวัง

1.3 ทฤษฎีตีตรา

เบคเกอร์ (Becker. 1963 : 295-299) ได้เสนอทฤษฎีตีตรา (Labeling Theory) ซึ่งได้จากแนวความคิดของ ไอวิงก์ (Irving) ซึ่งได้ชี้ถึงการสร้างรอยมลทิน (Stigmatization) ว่าเป็นกระบวนการ ที่กลุ่มชนกลุ่มหนึ่งสร้างรอยจารึกขึ้นในความรู้สึกของคนอื่น ความหมายจะติดอยู่หรือไม่ ก็ย่อม จะขึ้นอยู่กับผู้ให้ความหมายนั้น เบคเกอร์ได้พยายามศึกษาแนวเดียวกันนี้ในเรื่องการเบี่ยงเบน (Deviant) ได้พยายามวางตัวเป็นกลางในด้านทฤษฎีมากที่สุด ทำให้เขาได้ข้อสรุปมาว่า การเบี่ยงเบนเป็นตราหรือป้ายติดอยู่กับบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากกระบวนการสังคม พฤติกรรมเบี่ยงเบนไม่มีลักษณะแน่นอนตายตัว การที่จะถือว่าพฤติกรรมได้เบี่ยงเบนนั้นขึ้นอยู่กับ การบ่งชี้ของสังคมนั้น ๆ เบคเกอร์ได้กล่าวว่าการเบี่ยงเบนไม่ได้เป็นคุณสมบัติของการกระทำของบุคคล แต่เป็นผลจากการที่ผู้อื่นใช้กฎเกณฑ์และลงมติกันว่าเป็น “ผู้กระทำผิด” มากกว่าผู้ที่มิ พฤติกรรมเบี่ยงเบน ได้แก่ บุคคลที่มีใครเอาป้ายมาติดได้สำเร็จนั้นคือ Deviant behavior ซึ่งเป็นพฤติกรรมซึ่งเราให้ชื่ออย่างนั้น

เบคเกอร์ (Becker) ได้อธิบายถึงปรากฏการณ์ของยาเสพติดว่า เป็นกรณีหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเบี่ยงเบน ทั้งนี้เพราะแสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจที่เบี่ยงเบน จะพัฒนาอยู่ในช่วงประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดที่เบี่ยงเบน แนวความคิดของ Becker เริ่มจากจุดที่บุคคลหันมาลองยาเสพติด ตามขั้นตอนดังนี้

1. การเรียนรู้เทคนิควิธีการใช้ยา เพื่อว่าตัวเขาจะออกฤทธิ์ตามความต้องการ
2. เรียนรู้ในการรับรู้ผลของการเสพ หลังจากที่ได้เรียนรู้เทคนิควิธีการใช้ยา นักเสพที่เพิ่งเริ่มจะต้องรับรู้ถึงผลของยาเสพติดว่า เสพอย่างไรถึงจะเข้าสู่ภวังค์ได้ และผลจากความล้มเหลวเป็นอย่างไร เขาจึงต้องหาผู้ที่มีประสบการณ์ เพื่อให้บรรลุถึงภวังค์ได้
3. เรียนรู้ที่จะสนุกกับความรู้สึกที่เขาได้รับ ขั้นตอนที่จำเป็นอีกขั้นหนึ่งของการเสพ จนถึงจุดภวังค์แล้วก็คือ การรู้สึกสนุกกับผลของการเสพที่เขาได้เรียนรู้มาจากประสบการณ์ กรณีที่ผู้เสพ ครั้งแรกรู้สึกไม่เป็นที่พอใจ แต่กลายมาเป็นคนใช้ยาเสพติดเป็นประจำนั้น ก็เพราะประสบการณ์ ต่อ ๆ มา ของเขากระตุ้นให้เขา เปลี่ยนความรู้สึกใหม่เป็นชอบ และเกิดความพอใจ มีความสนุก ที่ได้เสพ

1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับความไม่เป็นระเบียบของสังคม

เมอร์ตัน (Merton. 1966 : 241-243) นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับความไม่เป็นระเบียบของสังคม เขาเสนอว่าที่มาของพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนคือความไม่สมดุลหรือความขัดแย้งระหว่างเป้าหมายทางวัฒนธรรม (Culture goals) และบรรทัดฐาน (Norms) หรือวิถีทาง (Means) ถ้าในวัฒนธรรมเน้นเป้าหมายกับบรรทัดฐานเท่า ๆ กัน คนไม่เพียงแต่พอใจในความสำเร็จเท่านั้น ยังพยายามทำตามวิธีการเพื่อให้บรรลุผล แต่ถ้าเน้นเป้าหมายมากกว่าบรรทัดฐานหรือวิถีทางแล้ว ระเบียบทางสังคมจะถูกทำลายและไม่มีการยอมรับวิธีการที่ถูกต้องซึ่งต่อไปจะเกิดความตึงเครียดในสภาพสังคมที่เรียกว่า Anomie (สภาพไร้บรรทัดฐาน) เป็นที่มาประการหนึ่งของพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant behavior)

เมอร์ตัน (Merton) ได้เสนอวิธีการปรับตัวไว้ 5 แบบ แต่ที่จะนำมากล่าวในที่นี้ก็คือ วิธีการปรับตัวแบบถอยหลังเข้าคลอง (Retreatism) เดิมพวกนี้ยอมรับในจุดมุ่งหมายทางวัฒนธรรมและวิถีทางวัฒนธรรมและวิธีการทางสถาบัน ต่อมาได้ละทิ้งเป้าหมายและวิธีการเพราะเกิดความลำบากใจและความว้าวุ่นใจ เกิดความพ่ายแพ้ในชีวิต หนีสังคม เลิกการต่อสู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จในชีวิต และปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางสังคม กลายเป็นพวกจิตเร่ร่อน แยกตัวออกจากสังคมหันไปหา ยาเสพติด โดยอาจจะแยกเป็นการส่วนตัวหรือรวมกันเป็นกลุ่มเสพยาเสพติด มีวัฒนธรรมย่อย (Sub-culture) ของตัวเองแตกต่างไปจากวัฒนธรรมส่วนรวม

1.5 ทฤษฎีว่าด้วยสาเหตุทางจิต

คินช์ (Kinch. 1974 : 215-216) ผู้พิพากษา Becker Guidance Center ในเมืองบอสตัน ได้กล่าวถึงทฤษฎีว่าด้วยสาเหตุทางจิต (Psychogenic Theory) จากประสบการณ์เด็กที่กระทำผิดเรื่อง เสพยาเสพติดที่ผ่านมา ความรู้สึกทางด้านจิตใจและนิสัยของแต่ละบุคคล เป็นสิ่งสำคัญ เป็นผลเนื่อง มาจาก

1. ขาดการอบรมจากพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ตายหรือมีสภาพบ้านแตก หรือไม่มีการอบรมเด็กเพียงพอ จึงทำให้เด็กมีจิตใจที่แข็งกระด้าง
2. การมีพัฒนาการทางเพศ ทำให้เกิดความเป็นทุกข์ ไม่สบายใจ
3. มีความเห็นแก่ตัวจึงเป็นทุกข์

จากสาเหตุดังกล่าวนี้ ทำให้เด็กออกจากบ้านไปคบเพื่อนฝูงที่มีปัญหาคล้าย ๆ กัน แล้วจับกลุ่มกันมั่วสุมเสพยาเสพติด ซึ่งสาเหตุที่สำคัญมากก็คือ การมีสภาพบ้านแตก เด็กไม่ได้รับความอบอุ่นและการเอาใจใส่จากพ่อแม่ จึงหันไปหาความสุขอย่างอื่น เช่น เสพยาเสพติดกับเพื่อน ๆ ที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันแทน

2. แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพยาเสพติด

2.1 ปัจจัยทางครอบครัวที่มีผลต่อการเกิดอาชญากรรมและปัญหาเสพยาเสพติด

ครอบครัวเป็นสถาบันแรก และทำหน้าที่อบรม ชัดเกลานิสัย (Socialization) ปลุกฝัง ค่านิยม สั่งสอนให้รู้จักผิดชอบชั่วดี การสอนให้เด็กรู้จักหน้าที่ของตน ในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม ถ้าเด็กถูกเลี้ยงมาในครอบครัวเช่นใด เด็กก็จะถูกอบรม สั่งสอนให้เป็นอย่างนั้น สรุปได้ว่าครอบครัวเป็นสถาบันแรก ที่พัฒนาเด็กในด้านอารมณ์ สติปัญญา ศิลธรรม และสังคม

ซัทเทอร์แลนด์ (Sutherland. 1978 : 45) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อการกระทำผิดของเด็ก แยกอธิบายได้ดังนี้

1. ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่สร้างบุคลิกภาพ (Personality) ให้แก่เด็ก บุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะตัว ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งรวมถึงลักษณะทางร่างกาย และคุณภาพทางจิตใจด้วย เด็กจะถูกหล่อหลอมให้มีทัศนคติอย่างไร คิดอย่างไร ย่อมได้รับอิทธิพลมาจากการ อบรมสั่งสอน การถ่ายทอดคุณธรรม ศิลธรรม (Superego) ให้จิตใจรู้จักแยกแยะระหว่างความผิดถูก บาป ชั่ว และสิ่งเลวร้าย และหลีกเลี่ยงจากการกระทำผิด

2. ครอบครัวจะสร้างวัฒนธรรมย่อย (Sub-culture) ขึ้นมา แต่ละครอบครัวจะมีความคิด ความเชื่อ และค่านิยม แตกต่างกันไป แล้วแต่ผู้เป็นพ่อ แม่ จะเห็นอย่างไร เด็กก็ยอมรับความคิดนี้ตามด้วย ฉะนั้นการอบรมโดยการสร้างแบบอย่าง ทั้งแนวคิดและการปฏิบัติของแต่ละ

ครอบครัว จึงมีความสำคัญต่อเด็ก การกระทำผิดบางอย่าง บางครอบครัวมองข้ามไม่เห็นว่ามีผิด แต่บางครอบครัวให้ความสำคัญมาก ถือว่ามีผิด ยกตัวอย่างเช่น การเล่นไฟ การยู่ให้ลูกทะเลาะกับเพื่อนและใช้มีดทำร้ายเพื่อน การที่สอนให้ลูกขโมยดินสอของเพื่อน ขโมยของในศูนย์การค้า หรือเวลาไปทานอาหารที่ร้านแล้วทางร้านคิดราคาผิดก็นิ่งเฉย เป็นต้น ดังนั้น มุมมองของแต่ละครอบครัวอาจมองเห็นต่างกัน และสอนลูกโดยให้ความสำคัญต่างกัน

3. ครอบครัวที่พ่อแม่เป็นคนไม่มีศีลธรรม ดิตยาเสพติด ดิตสุรา มีอาชีพด้วยการประกอบอาชญากรรม การทำตัวเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี เด็กก็จะเติบโตมาด้วยการเห็นตัวอย่างไม่ดี จึงมีความคุ้นเคยกับสิ่งชั่วร้าย จนมองไม่เห็นความชั่วร้ายที่พ่อแม่ปฏิบัติ เด็กจึงปฏิบัติตามหรือเลียนแบบพ่อแม่ (Identification) กล่าวได้ว่า เด็กจะถูกเลี้ยงมา ให้เป็นอาชญากรรมที่ละน้อย เมื่อเติบโตก็จะกล้าฝ่าฝืนกฎหมาย

4. เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ไม่มีระเบียบวินัย ไม่ดูแลกวดขัน ความประพฤติ ปล่อยให้ทำอะไรโดยอิสระ เด็กก็จะไม่เอาใจใส่สนใจในการอยู่ร่วมกัน ละเลยในพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตประจำวัน พ่อและแม่ไม่ใช้เวลาติดตามสอดส่องลูกเท่าที่ควร

5. ไม่ให้ความรักและความอบอุ่น พ่อแม่ไม่สนใจ ไม่เมตตา แต่กลับเข้มงวด คุร้ายมากเกินไป เด็กจะรู้สึกขาดความอบอุ่น ขาดความมั่นคง รู้สึกว่าตัวเองอยู่อย่างโดดเดี่ยว มีความน้อยเนื้อต่ำใจ คิดว่าตนเองไม่มีคุณค่า จึงพยายามทำให้ผู้อื่นสนใจตน ไม่ว่าจะทางดีหรือทางเลว ทำให้มีนิสัยเกร็ง มองทุกสิ่งในแง่ร้าย มีความประพฤติแข็งกร้าว ต่อต้าน มีความคิดว่าเป็นการยากลำบากในการทำให้คนอื่นรัก จึงขาดความรัก เห็นใจและเข้าใจคนอื่น มองโลกในแง่ร้าย ทำให้กระทำผิดกฎหมายได้ง่าย

6. พ่อแม่ไม่รักกัน ความไม่ปรองดองของพ่อแม่ ทะเลาะโต้เถียงแตกร้างกันบ่อย ๆ จะทำให้เด็กรู้สึกสับสนวุ่นวาย จิตใจเต็มไปด้วยความตึงเครียดจึงเริ่มเบื่อบ้าน รู้สึกว่าบ้านไม่น่าอยู่ ไม่อบอุ่น ไม่ปลอดภัย เมื่อเวลาที่พ่อแม่ทะเลาะแตกร้างกัน เด็กก็มักจะเกิดความเสียใจและไม่สบายใจ ยิ่งได้เห็นความรุนแรง ความไม่เป็นธรรม มีการรังแกทุบตีกัน ก็ยิ่งทำให้เด็กเสียใจมากยิ่งขึ้น พ่อแม่บางคนทะเลาะกันแล้ว มาระบายอารมณ์ร้ายเอาที่ลูก ทำให้เด็กคิดว่า พ่อแม่ของตนเองแท้ ๆ ยังทำได้ แล้วคนอื่นจะโหดร้ายขนาดไหน ทำให้เด็กรู้สึกไม่ปลอดภัย และไม่ไว้วางใจคนอื่น

7. พ่อแม่ที่มีอาการทางจิตใจ อาการของโรคประสาท มีความกระวนกระวายใจ หงุดหงิด โกรธง่าย อารมณ์แปรปรวน เด็กก็จะรับเอาอาการต่าง ๆ เข้ามาไว้ในตนเอง ทำให้เด็กมีอารมณ์วุ่นวายผิดปกติ จิตใจหุนหันและอารมณ์ไม่มั่นคง ที่สำคัญเด็กไม่สามารถยึดพ่อหรือแม่เป็นแบบอย่างที่ดีได้

8. ครอบครัวยากจน ความยากจนทำให้พ่อแม่ต้องดิ้นรน ออกไปหารายได้ ไม่มีเวลาได้ดูแลอบรมลูก เด็กจึงทำในสิ่งที่ไม่ควรหรือประพฤติน่าตำหนิ นอกจากนั้นความยากจนยังเป็นเครื่องบีบบังคับให้จิตใจวุ่นวาย มีความต้องการในสิ่งต่าง ๆ ที่ล่อตาล่อใจหรือของสวยงามต่าง ๆ เมื่อไม่สามารถหาซื้อได้ จิตใจก็ฟุ้งซ่าน และถ้าไม่สามารถยับยั้งได้ เด็กก็จะกระทำผิดได้ง่าย และ กลายเป็นอาชญากรในที่สุด

ครอบครัวเป็นกลุ่มสังคม (Social group) ที่ทุกคนคำนึงถึงเสมอว่า ครอบครัวมีความสำคัญ ในการอบรมสั่งสอนให้สมาชิกในครอบครัว มีความสำนึกและหยุดยั้งการกระทำผิดได้ก่อน ฉะนั้น ถ้าครอบครัวไม่ยึดมั่นในกติกา ระเบียบวินัย เช่น การเคารพกฎหมาย การมีศีลธรรม และการยึดมั่นในประเพณีอันดีงาม คนในครอบครัวก็จะประพฤติน่าเบียดเบียนไปในทางที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเด็กหรือเยาวชนถูกอบรมเช่นนั้น ด้วยความเข้าใจว่านั่นคือสิ่งที่ถูกต้องที่ควรทำ จึงปฏิบัติเรื่อยมา เมื่อเติบโตขึ้นก็จะมีบุคลิกภาพที่ต่อต้านสังคม (Anti-social) กล่าวคือมีพฤติกรรมอันธพาลเกรง ครอบครัวจึงเป็นสถาบันอันสำคัญยิ่ง ในอันที่จะหล่อหลอมให้เด็กมีร่างกายและจิตใจดี ได้รับความรัก ความกรุณา เห็นอกเห็นใจ ความขกยอมผลก็คือ เด็กจะมีจิตใจดี มีทัศนคติต่อคนทั่วไปดี แต่ถ้าเด็กได้รับความทารุณเกลียดชัง เด็กก็จะมีจิตใจที่เกลียดชัง มองโลกในแง่ร้าย และจะเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม และเมื่อมีปัจจัยอื่นมา เร่งเร้าก็จะสามารถกระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมายได้

บรรยากาศของบ้าน เป็นปัจจัยสำคัญ ที่มีผลต่อเด็กและเยาวชน ในการเสพยาเสพติด เพราะถ้าบ้านไม่มีความเข้าใจกัน มีบรรยากาศที่ไม่ดี พ่อ แม่ หรือคนในบ้านทะเลาะเบาะแว้ง ทำร้ายทุบตีกันเป็นประจำ เด็กก็จะไม่อยากอยู่บ้าน และจะมีพฤติกรรมโน้มไปในทางที่จะกระทำผิดได้ง่าย เพื่อนจะเข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรมของเด็กทันที (ทรงพล พูลพิพัฒน์. 2543 : 23-24)

ในการวางระเบียบวินัย พ่อแม่มีหน้าที่ให้การดูแลเอาใจใส่ และกวดขันความประพฤติของลูก จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะพิจารณาให้รอบคอบ เพราะอาจเป็นผลนำไปสู่การกระทำผิดได้ เช่น การเข้มงวดกวดขันความประพฤติจนเกินไป การลงโทษที่รุนแรงเกินไปและการไม่ชี้แจงเหตุผลให้เด็กเข้าใจก่อนที่จะถูกลงโทษ ซึ่งจะมีผลทำให้เด็กเข้าใจผิด คิดว่าพ่อแม่ลำเอียงหรือไม่รักตน การลงโทษควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ไม่ใช่ทำให้เด็กเสียใจและสับสนว่าสิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ เด็กอาจจะกระทำผิดได้ง่าย ทั้งนี้ เพราะพ่อแม่ มีอารมณ์ไม่แน่นอน บางครั้งลงโทษ บางครั้งไม่ลงโทษ ในการกระทำผิดอย่างเดียวกัน นอกจากระเบียบวินัยแล้ว ความสัมพันธ์ใน ครอบครัวมีความสำคัญมาก การสร้างบรรยากาศในครอบครัว เพื่อให้เกิดความรักและความอบอุ่นในเรื่องบรรยากาศของครอบครัว อย่างไรก็ตาม พ่อแม่ และลูกสามารถ

ช่วยกันสร้างบรรยากาศในครอบครัวได้ ด้วยการสร้างความเข้าใจ และความเห็นอกเห็นใจกัน หันหน้าเข้าหากัน บุคลิกภาพของเด็กควรได้รับความเอาใจใส่จากบิดามารดา ให้เขาได้หล่อหลอมไปในทางที่ดี ทั้งสุขภาพ ร่างกายและจิตใจ

ปัญหาเสพติดให้โทษ เป็นปัญหาสังคมที่มีได้เร็วกว่าที่จะเกิดขึ้นในสังคมใด และกับบุคคลระดับใดของสังคม แต่กระจายไปทั่วทุกหนทุกแห่งของสังคม จะแตกต่างกันก็ในด้านปริมาณและความร้ายแรงเท่านั้น ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในหมู่นักวิชาการว่า สังคมมีความก้าวหน้าทางวัตถุมากขึ้นเพียงใด มาตรฐานทางศีลธรรม และบรรทัดฐานความประพฤติ และความเป็นอยู่ของมนุษย์ (Social norms) ก็จะต้องย่ำยีประสิทธิภาพในการควบคุมความประพฤติปฏิบัติของสมาชิกในสังคมนั้น ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้เกิดปัญหาสังคมขึ้นมากมาย ปัญหาเสพติดให้โทษเป็นปัญหาหนึ่ง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน (Deviant behavior) ที่เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง ในกระบวนการทางสังคม ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (Dynamic social process)

3. แนวความคิดการป้องกันปราบปรามยาเสพติด

3.1 แนวความคิดในภารกิจการป้องกันปราบปรามยาเสพติด ของสำนักงานตำรวจ

แห่งชาติ

สำหรับแนวความคิดในการป้องกันปราบปราม ที่แต่ละหน่วยงานในระดับกองบัญชาการในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันประกอบด้วย กองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กองบัญชาการสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจภูธรภาค 1 – 9 จะต้องถือเป็นแนวในการปฏิบัติในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดนั้น แต่ละกองบัญชาการต่างมีแนวทางตามภารกิจของหน่วยที่แตกต่างกันไป อาทิ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จะรับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามแหล่ง ลักลอบผลิตหรือปลูกพืชเสพติด กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดจะรับผิดชอบในการ สืบสวนปราบปรามแหล่งผลิต ขบวนการและขบวนการค้ายาเสพติด นายทุนและผู้ให้การสนับสนุนการค้ายาเสพติด ตำรวจภูธรภาค 1 – 9 รับผิดชอบการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิด ผู้เสพ ผู้จำหน่ายรายย่อย ผู้จำหน่ายรายสำคัญในพื้นที่ เป็นต้น สำหรับการป้องกันปราบปรามการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการป้องกันปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย และรายสำคัญ ในพื้นที่ โดยการจัดตั้งชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติดขึ้นมารับผิดชอบเป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวทางให้หน่วยงานในระดับสถานีตำรวจ

ถือเป็นแนวปฏิบัติหลายข้อ ได้แก่ การสุ่มตรวจร้านค้าหน้าโรงเรียน และเก็บตัวอย่างน้ำหวานที่อาจผสมยาบ้า ส่งตรวจพิสูจน์ การสุ่มตรวจปัสสาวะกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มผู้ใช้แรงงาน การแสวงหาข่าวเกี่ยวกับการจำหน่าย และใช้ยาเสพติดในสถานบันเทิง ประสานขอข้อมูลสถิติการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจากศาล เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหาร จัดทำข้อมูลท้องถิ่นเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด ทั้งข้อมูลบุคคล และสถานที่ เช่นผู้จำหน่ายรายใหญ่ รายย่อย สถานที่จำหน่าย แหล่งเพาะปลูก แหล่งผลิตเครือข่าย และเร่งกำชับปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดตามบัญชีข้อมูลท้องถิ่น (ชินภัทร สารสิน. 2544 : 11)

3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด

เกี่ยวกับแนวความคิดด้านประสบการณ์นั้น สมพงษ์ เกษมสิน (2513 : 236) ได้กล่าวว่า ในการปฏิบัติงานและการตัดสินใจของบุคคล จะต้องอาศัยปัจจัยด้านประสบการณ์และข้อมูลจริง นอกจากนี้การสรรหาบุคคลเข้ามาทำงานในหน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ นั้น จะเน้นหนักถึงประสบการณ์ (Experience) ที่ผ่านมาแล้วว่ามีผลเป็นอย่างไร มากกว่าการคำนึงถึงคุณวุฒิ อย่างไรก็ตาม ประสบการณ์ในการทำงานเป็นสิ่งจำเป็นของบุคคลและหน่วยงานหรือองค์กรเพราะว่าการปฏิบัติงานเป็นเรื่องของความถูกต้องและชัดเจน การที่จะบรรลุผลสำเร็จจะต้องอาศัยประสบการณ์เป็นสำคัญ และ หุสดี สัตยมานะ (2521 : 219) ได้กล่าวถึงว่า ประสบการณ์ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดความอ่านกว้างขวางขึ้นและช่วยให้ปฏิบัติงานดีขึ้น จากการศึกษาของ สมเกียรติ พวงทรัพย์ (2526 : 85) พบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ภาพในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ ดำรงผู้ปฏิบัติที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก จะมีสัมฤทธิ์ภาพในการสืบสวนจับกุมมากกว่าดำรงผู้ปฏิบัติที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย พร้อมกับให้ความเห็นว่า การมอบหมายหน้าที่ให้ดำรงผู้เคยมีประสบการณ์มาก่อนและรับผิดชอบในงานด้านนั้น ๆ อยู่แล้ว และจากการศึกษาของ วาทิน คำทรงศรี (2528 : 44) พบว่า ผลการฝึกประสบการณ์ในด้านการสืบสวนสอบสวน สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนสอบสวน

3.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านยาเสพติด

การปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติด จะต้องเกี่ยวข้องกับการตรวจค้น จับกุมควบคุม ซึ่งเป็นการลิดรอนสิทธิของประชาชน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีและใช้ความรู้ด้านต่าง ๆ ตลอดจนไหวพริบและการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างถูกต้องและเหมาะสม การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีต่าง ๆ ที่มุ่งจะเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์เพื่อให้ทุกคนในหน่วยสามารถปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้น และมุ่งพัฒนาทัศนคติของ

ผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดี มีกำลังใจรักงาน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและความคิดริเริ่มที่จะปรับปรุง ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้รูปแบบการบังคับใช้กฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อาทิ บทบาทการทำงานของตำรวจ ความต้องการของประชาชนที่ต้องการการให้บริการที่มากขึ้น และการมุ่งเน้นความชำนาญเฉพาะด้าน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกอบรมตำรวจให้ทราบถึงภารกิจของหน่วยให้มากที่สุด ไม่มีตำรวจผู้ใดมีความพร้อมสำหรับปฏิบัติการกิจของตำรวจบนความสามารถพื้นฐานที่มีอยู่ ตำรวจจะต้องได้รับโอกาสในการฝึกอบรมเพิ่มเติมเพื่อพวกเขาได้เข้าใจงานของตำรวจและเรียนรู้ที่จะปฏิบัติงานได้อย่างไร ก่อนที่จะปฏิบัติงานจริง (ชินภัทร สารสิน. 2544 : 12) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการฝึกอบรมนั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) ของเจ้าหน้าที่พนักงานทำที่ความรู้สึกรู้สึกต่อการทำงานยังไม่ดี ซึ่งปัญหานี้จะมีอยู่ทุกระดับของผู้ทำงานและมักเป็นปัญหาพื้นฐาน

3.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ

การเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจในลักษณะที่จะสนองตอบต่อขบวนการค้ายาเสพติดได้อย่างเต็มกำลังความสามารถนั้น การได้รับความสนับสนุนเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่าง ๆ จากผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น กำลังพล เครื่องมือสื่อสาร ยานพาหนะ อาวุธประจำกาย เงินค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่ เครื่องมือเครื่องใช้ในการปราบปราม ให้เพียงพอตามความจำเป็นก็นับได้ว่าเป็นสิ่งเอื้ออำนวยให้การปฏิบัติหน้าที่สืบสวนปราบปราม ยาเสพติด (ชินภัทร สารสิน. 2544 : 13)

3.5 แนวความคิดเกี่ยวกับความร่วมมือจากประชาชน

ตำรวจมีบทบาทสำคัญต่อการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งต้องปฏิบัติการกิจภายใต้สภาวะสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของสังคมทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง กฎหมายและเทคโนโลยี โดยมีประชาชนเป็นองค์ประกอบสำคัญ อาจกล่าวได้ว่า ในการปฏิบัติการกิจของตำรวจนั้นจำเป็นต้องติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนอยู่ตลอดเวลา ความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน ในการช่วยเหลือเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด ในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะถือได้ว่าปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมลำพังเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถที่จะควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากตำรวจเป็นเพียงส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ซึ่งถูกจำกัดงบประมาณ และทรัพยากรการบริหารที่จำเป็นอื่น ๆ จึงไม่อาจที่จะแก้ไขปัญหา ยาเสพติดที่แพร่ขยายเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตาม

ความเจริญของสังคมได้ทันทั่วทั้งที่ เหตุนี้จึงทำให้ตำรวจมีสมรรถนะที่จะดำเนินการแก้ไขโดยลำพังได้ เว้นเสียแต่จะได้รับความร่วมมือจากประชาชน

สำหรับความสำเร็จในการปราบปรามยาเสพติดนั้น อาจเกิดจากองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่ง คือความสามารถของหน่วยงานที่จะหาแหล่งข่าวสารที่เกี่ยวกับการกระทำผิด และได้มีการนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนหรือกำหนดวิธีการปฏิบัติ จนถึงนำไปสู่การปราบปรามการกระทำผิด การรวบรวมข่าวสารนั้นผู้ทำหน้าที่สืบสวนปราบปรามจะต้องแสวงหาข่าวสารให้ได้มากเท่าที่ทำได้ ยิ่งมากเท่าใดก็จะยิ่งเอื้ออำนวยต่อการสืบสวนเท่านั้น จึงจำเป็นต้องหาจากทุกแหล่งข่าว และให้ได้ประโยชน์สูงสุด แหล่งข่าวที่สำคัญที่หาได้โดยเปิดเผยและมีอยู่ทั่วไป ได้แก่ บุคคลทั่วไป ในการแจ้งข้อมูลข่าวสารหรือเบาะแสของคนร้ายของประชาชน ซึ่งในการปราบปรามยาเสพติดนั้นประชาชนผู้ให้ข่าวสารเราเรียกว่า สาย หรือสายลับ ซึ่งถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของการสืบสวนคดียาเสพติด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ที่ไม่สามารถจะได้อีกโดยง่าย ลำพังแต่เพียงเจ้าหน้าที่ หรือเพื่อประโยชน์ในการเจรจาต่อรอง เช่น การล่อซื้อในกรณีที่มีผู้ส่งสัยระมัดระวังตัวมาก หรือเพื่อให้เป็นผู้เฝ้าสังเกตการณ์ หรือรับปฏิบัติหน้าที่ในการปรากฏตัวในท้องที่ที่ตนแปลกหน้าอาจจะเป็น เป้าหมายของความสนใจหรือถูกสงสัย หรือเพื่อหาข่าวสารต่าง ๆ อาทิ ใครเป็นพ่อค้ายาเสพติด รายใหญ่ มีพฤติกรรมอย่างไร หรือเพื่อช่วยชี้นำบุคคล สถานที่ รถยนต์ พาหนะที่ในในการกระทำผิด

กล่าวโดยสรุปว่า การป้องกันปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะประสบความสำเร็จหากประชาชนให้ความร่วมมือให้ความสนใจและสนับสนุนกิจกรรมของตำรวจ เช่น ประชาชน ได้ทราบวิธีป้องกันตนเองจากภัยของยาเสพติดแล้วนำไปปฏิบัติ หรือแจ้งข่าว หรือเบาะแสเกี่ยวกับ ผู้ค้ายาเสพติด สถานที่จำหน่ายหรือมั่วสุมยาเสพติดแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจแทนที่จะเมินเฉยหรือถือว่า มิใช่ธุระของตนแล้ว จะทำให้งานการปราบปรามยาเสพติดของตำรวจประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง หากตำรวจต้องการจะเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น ตำรวจจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนนั่นเอง (ชินภัทร สารสิน. 2544 : 15)

4. แผนและนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

4.1 แผนป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของสำนักงาน

ตำรวจแห่งชาติ

เป้าหมาย ลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดทุกประเภทให้น้อยลงและหมดไป

แนวทางการดำเนินการ

1. กำหนดแผนระดมกวาดล้าง ตั้งจุดตรวจจุดสกัด ตามหัวระยะเวลาและสถานที่เหมาะสม อย่างสม่ำเสมอ
2. ประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านสกัดกั้นการลักลอบลำเลียงขนยาเสพติด เคมีภัณฑ์หรือสารตั้งต้น และวัตถุดิบที่ใช้ในการกระทำผิด ตามพื้นที่แนวชายแดน และจุดเข้าออกที่สำคัญ
3. สืบสวนหาข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกลุ่มผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ขนลำเลียง และผู้เสพ เพื่อปราบปรามจับกุมและให้มีการขยายผลคดีในทุกคดี
4. ประสานและขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงาน ป.ป.ส. สถานศึกษา โรงพยาบาล เพื่อรณรงค์เผยแพร่ความรู้และเข้าร่วมโครงการหรือปฏิบัติตามแผนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
5. จัดทำแผนการตรวจหรือระดมคุ้มครองตามสถานบริการ และแหล่งอบายมุข โดยการตรวจร่างกายหาสารเสพติดผู้ใช้บริการตามความเหมาะสม
6. จัดทำระบบข้อมูลบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้เสพ ตลอดจนเส้นทางลำเลียง ให้เป็นปัจจุบัน
7. จัดทำและพัฒนาระบบด้านการข่าว การเก็บข้อมูลข่าวสารให้เป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง รวดเร็ว
8. บังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด รวดเร็วเฉียบขาด และดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด
9. จัดตั้งแกนนำชุมชนต่าง ๆ เพื่อต่อต้านยาเสพติด โดยจัดชุดปฏิบัติการออกเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด
10. ดำเนินการสืบสวนทางการเงิน โดยเน้นมาตรการตรวจสอบทรัพย์สินและยึดทรัพย์สิน
11. จัดตั้งด่านตรวจยานพาหนะลักษณะถาวรบนเส้นทางหลวง สามารถคัดกรองยานพาหนะ เพื่อตรวจยานพาหนะที่ต้องสงสัย โดยมีเครื่องตรวจสอบที่มีเทคโนโลยีทันสมัย สามารถตรวจสอบยาเสพติดที่ซุกซ่อนมาได้อย่างรวดเร็ว และแม่นยำ

12. ดำเนินมาตรการในการป้องกันโดยเน้นเป้าหมายเด็กและเยาวชน ทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา เช่น กำหนดตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจประสานงานโรงเรียน จัดตำรวจบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และจัดกิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียน

13. จัดทำและพัฒนาระบบการข่าวที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายผู้ผลิต และผู้ค้ายาเสพติดให้เป็นปัจจุบัน สามารถตอบสนองการป้องกันปราบปรามได้อย่างรวดเร็ว โดยให้กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดกำหนดมาตรการและแนวทางการข่าวให้แก่ฝ่ายข่าวของศูนย์ป้องกันปราบปรามยาเสพติดของแต่ละจังหวัดในแต่ละระดับ

4.2 แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตำรวจภูธรจังหวัดอ่างทอง

ภารกิจ เพื่อดำเนินงานป้องกันปราบปรามยาเสพติด ให้บังเกิดประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน ตามยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด 4 ด้าน ได้แก่

- 4.2.1 ด้านการควบคุมตัวยาและค้ายาเสพติด
- 4.2.2 ด้านการแก้ไขปัญหายูสเอ/ผู้ติดยา
- 4.2.3 ด้านการแก้ไขปัญหากลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด
- 4.2.4 ด้านการบริหารจัดการ

4.3 นโยบายการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล

4.3.1 นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักงานนายกรัฐมนตรีที่ 119/2544 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ.2544 เรื่องแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด คำสั่งสำนักงานนายกรัฐมนตรีที่ 29/2546 ลงวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2546 เรื่อง การต่อสู้เอาชนะยาเสพติด

4.3.2 คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2546 เห็นชอบยุทธศาสตร์และ ขั้นตอนการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (Roadmap) ด้วยการประเมินผลทางยุทธศาสตร์ของการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ตั้งแต่การประกาศสงครามขึ้นแตกหักกับยาเสพติด เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 224/2549 เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 กำหนดแนวทางการต่อสู้กับปัญหายาเสพติดในช่วงระยะต่อไปจนสามารถบรรลุผลการแก้ปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยกำหนด ยุทธศาสตร์และระยะเวลาในการดำเนินการ ออกเป็น ดังนี้

4.3.3 ยุทธศาสตร์ กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานต่อผู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการปราบปรามควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด (Supply) 2) ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) 3) ด้านการป้องกันผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด (Potential demand) และ 4) ด้านการบริหารจัดการ

ผลการดำเนินงาน

จากการประเมินสถานการณ์ปัญหาทั่วไปในภาพรวม ในช่วงระยะเวลาของการประกาศสงครามขั้นแตกหักกับยาเสพติด ปรากฏว่า ทุกพื้นที่สถานการณ์ปัญหายาเสพติดเบาบางลง ทั้งปัญหาการค้า การนำเข้า การแพร่ระบาดของยาเสพติด เกิดความร่วมมือจากทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร ประชาชนเกิดความพึงพอใจต่อการแก้ไขปัญหา แต่ยังคงมีพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่ยังคงมีความ จำเป็นต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน ได้แก่ การลดปัญหาการผลิตในประเทศ เพื่อนบ้าน การลดปัญหาการแพร่ระบาดในพื้นที่ Heartland การสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ในพื้นที่ชายแดน การทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้าและกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ที่ยังหลงเหลืออยู่ การขจัดปัจจัยเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจสังคมที่เป็นปัญหา รวมทั้งการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของตัวยาใหม่ที่จะเข้ามาทดแทนยาบ้าในระยะต่อไป

การดำเนินงานในระยะต่อไป

แนวคิดการปฏิบัติ

1. ดำรงความมุ่งมั่น ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด โดยมุ่งสร้างความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหา หากไม่สามารถดำรงความยั่งยืนได้ อาจทำให้สถานการณ์ปัญหาหวนกลับมา มีความรุนแรงอีก

2. เฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ด้วยกลไกทุกระดับ โดยเฉพาะกลไกการปฏิบัติการในระดับพื้นที่ ได้แก่ จังหวัด/กทม. และหมู่บ้าน/ชุมชนจะต้องมีศักยภาพและขีดความสามารถที่จะเฝ้าระวัง ดูแลและควบคุมสถานการณ์ปัญหาได้ด้วยตนเอง

3. บริหารจัดการอย่างบูรณาการ โดยดำรงความเข้มแข็งของการอำนวยการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงาน รวมทั้งเตรียมการเข้าสู่ระบบกลไกปกติ ในระบบบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ ระยะต่อไป

4. สลายปัจจัยเงื่อนไขที่เป็นมูลเหตุของปัญหา โดยบูรณาการงานด้านการพัฒนาและภารกิจด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องเข้ามารองรับ

ยุทธศาสตร์ดำเนินงาน ยึดยุทธศาสตร์หลัก 4 ด้าน ต่อเนื่อง ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านปราบปรามควบคุมผู้ค้าและตัวยาเสพติด (Supply) โดยการดำรงสภาพไม่ให้มีการผลิต นำเข้าและการค้ายาเสพติดในทุกพื้นที่

2. ยุทธศาสตร์ด้านแก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) โดยการบำบัดฟื้นฟู พัฒนาผู้ติดยาเสพติดให้สามารถใช้ชีวิตปกติและติดตาม ดูแล ช่วยเหลือมิให้กลับไปเสพซ้ำ

3. ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน กลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (Potential demand) สร้างพลังแผ่นดิน ชุมชนเข้มแข็ง และควบคุมปัจจัยเสี่ยง เพิ่มปัจจัยเสริมเพื่อให้บุคคลและหมู่บ้าน/ชุมชน มีภูมิคุ้มกัน สามารถเฝ้าระวังยาเสพติด

4. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ มีเจ้าภาพการดำเนินงานทุกด้าน ทูกระดับ และ บูรณาการดำเนินงานให้เป็นเอกภาพและเกิดประสิทธิภาพ กิจกรรมสำคัญที่ต้องเน้นหนัก มีดังนี้

1. ตรวจสอบและประเมินสถานภาพปัญหาและการดำเนินงานในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ทั่วประเทศ โดยจำแนกกลุ่มพื้นที่ตามสภาพปัญหาและตามศักยภาพการดำเนินงานเพื่อนำไปใช้กำหนดพื้นที่ปฏิบัติการให้เกิดความชัดเจน ทั้งพื้นที่ Heartland พื้นที่ชายแดนและพื้นที่ตอนใน โดยแบ่งหมู่บ้าน/ชุมชน ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1.1 หมู่บ้าน/ชุมชนประเภท ก. คือ หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งที่สามารถเฝ้าระวังและ ดูแลปัญหาด้านตนเอง

1.2 หมู่บ้าน/ชุมชนประเภท ข. คือ หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ยังต้องเสริมสร้างความเข้มแข็ง

1.3 หมู่บ้าน/ชุมชนประเภท ค. คือ หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ยังคงมีปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญหรือมีสภาพเงื่อนไขที่จะต้องดำเนินการ ควบคุมแก้ไข

2. ยุติแหล่งผลิตยาเสพติดในประเทศเพื่อนบ้านและสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน โดยพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในด้านการข่าว การปฏิบัติการ และความช่วยเหลือด้านการพัฒนา ควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านชายแดน

3. ปราบปราม จับกุมและดำเนินการด้านทรัพย์สิน ผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญที่ยังเหลืออยู่และติดตามควบคุมดูแล ช่วยเหลือผู้ที่ผ่านโครงการทำความดีเพื่อแผ่นดินไม่ให้กลับมาซ้ำอีก

4. จัดการติดตาม ดูแลช่วยเหลือและพัฒนาผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาให้สามารถใช้ชีวิตปกติและไม่หวนกลับไปเสพซ้ำ รวมทั้งกวดขัน ผู้เสพ/ผู้ติด ที่ยังไม่เข้ารับการรักษาบำบัดให้เข้าสู่ระบบการบำบัดฟื้นฟู

5. ปรับทัศนคติและเตรียมความพร้อมสังคม ชุมชน อาสาสมัคร เพื่อดูแลช่วยเหลือ ผู้เสพ/ผู้ติด คืบสู่ชุมชน

6. ปกป้องกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติดโดยสร้างภูมิคุ้มกันด้านทานให้การศึกษาให้ตระหนักถึงโทษ พิษภัยของยาเสพติดด้วยการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งจัดระเบียบควบคุมแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด

7. ดำรงความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชน ในการดูแลตนเอง ครอบครัวยุ เพื่อนฝูง ชุมชน และสังคมให้ปลอดภัยจากยาเสพติด

8. สร้างระบบเฝ้าระวังปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด เพื่อการติดตามความเคลื่อนไหวและควบคุมสถานการณ์ปัญหายาเสพติด

9. บูรณาการ นโยบาย แผน งบประมาณ และการดำเนินงานทั้งในภารกิจด้านยาเสพติดและภารกิจด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง

ดัชนีชี้วัดและการประเมินผล

ดัชนีชี้วัด กำหนดดัชนีชี้วัดผลสำเร็จการดำเนินงานตามเป้าหมาย 7 ดัชนี ดังนี้

1. ประชาชนร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. สัดส่วนผู้ผลิต/ผู้ค้ายาเสพติดต่อจำนวนประชากรลดลง
3. สัดส่วนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดต่อจำนวนประชากรลดลง
4. ร้อยละของคดียาเสพติด ที่ส่งตรวจสอบทรัพย์สินต่อคดียาเสพติดที่ได้รับแจ้งและเข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย
5. ร้อยละของผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟู พัฒนา และไม่กลับมาเสพหรือติดยาซ้ำในรอบระยะเวลา 1 ปี ต่อจำนวนผู้เสพ/ผู้ติดยาที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟู
6. ร้อยละของหมู่บ้าน/ชุมชน ในทุกจังหวัดและกทม. มีความเข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติด ต่อหมู่บ้าน/ชุมชนในทุกจังหวัดและ กทม.
7. ร้อยละจำนวนจังหวัด/กรุงเทพมหานครที่มีการบูรณาการ แผน งบประมาณและการดำเนินงาน

4.4 แนวทางการสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

ในการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งหลายหน่วยงานได้ร่วมดำเนินงานในขณะนี้ แต่ละหน่วยงาน/องค์กรอาจมีแนวคิดและวิธีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน แต่เพื่อให้การดำเนินการที่แตกต่างหลากหลายในมุมมององค์กรพันธมิตรมีทิศทางที่เป็นเอกภาพ จึงควรมีหลักการเบื้องต้น 6 หลักการ ดังนี้

หลักการที่ 1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำ ในประเด็นส่วนรวมในทุกเรื่องทุกพื้นที่ ทุกองค์กร

หลักการที่ 2 ส่งเสริมให้ชุมชนมีพลังอำนาจในการกำหนดตนเอง ในการพัฒนาทุกด้าน

หลักการที่ 3 ส่งเสริมมิให้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความรู้ และเพิ่มพูนภูมิปัญญาในการจัดการด้วยตนเองได้

หลักการที่ 4 ส่งเสริมการพึ่งตนเองของชุมชนในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านอาชีพ เศรษฐกิจ การเงิน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการสื่อสาร

หลักการที่ 5 เสริมสร้างภาวะ การนำและพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน

หลักการที่ 6 ส่งเสริมประชาธิปไตยพื้นฐานในชุมชน

จากชุมชนเอื้ออาทรสู่ชุมชนเข้มแข็ง

ขั้นตอนการดำเนินงานเตรียมความพร้อมชุมชนเพื่อรองรับมาตรการเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน ซึ่งนำมาจากการสังเคราะห์บทเรียนของเครือข่ายภาคประชาชนต่อต้านยาเสพติดของสำนักงาน ป.ป.ส. โดยมีตัวอย่างวิธีการและกิจกรรมที่อาจนำไปประยุกต์ใช้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อมชุมชน สำรวจปัญหาเบื้องต้นของชุมชน แสวงหา/การคัดเลือก/สร้างแกนนำฝึกอบรมแกนนำ/อาสาสมัคร จัดเวทีประชุมแบบมีส่วนร่วม โดยทีมวิทยากรกระบวนการ

ขั้นที่ 2 จัดทำแผนชุมชนสำรวจปัญหาของชุมชนอย่างละเอียด เปิดเวทีชุมชน ให้มีการนำเอาปัญหาและข้อมูลที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์จัดทำแผน/โครงการ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประสานความร่วมมือและงบประมาณ

ขั้นที่ 3 ดำเนินการแก้ไขปัญหาจัดกิจกรรมตามแผน เปิดเวทีชุมชนเพื่อสรุปและประเมินผลสำเร็จของงาน ปรับวิธีการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อระดมทรัพยากรมาใช้แก้ไขปัญหา

ขั้นที่ 4 สร้างระบบเฝ้าระวัง จัดระบบตรวจตรา เดินเวรยาม จัดแบ่งพื้นที่ในชุมชนเพื่อกำหนดคนคอยสอดส่องดูแลสถานการณ์ปัญหาได้อย่างทั่วถึง สร้างกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ/กีฬา/นันทนาการ เพื่อแก้ไขปัญหามูลฐานอื่น ๆ

ขั้นที่ 5 ขยายเครือข่าย เป็นเกราะกำบังที่แน่นหนาเพื่อไม่ให้ยาเสพติดกลับมาสู่ชุมชนได้โดยง่าย ซึ่งเครือข่ายที่เกิดขึ้นยังสามารถร่วมมือกันพัฒนาชุมชนในด้านอื่นๆ ได้อีกด้วย

5. ประวัติยาเสพติดให้โทษและปัญหาเสพติดให้โทษ

ยาเสพติดให้โทษหรือที่เรียกกันตามหลักวิชาว่า "สารเสพติดให้โทษ" นั้นมีหลายชนิดด้วยกัน อาทิเช่น ฝิ่น กัญชา ใบกระท่อม มอร์ฟีน โคเคอิน เฮโรอีน ฯลฯ ในบรรดา "สารเสพติดให้โทษ" เหล่านี้ ฝิ่นมีประวัติอันยาวนานชาวเมโสโปเตเมียรู้จักใช้ฝิ่นและปลูกจำหน่ายมาตั้งแต่ 5,000 ปี ก่อนคริสตกาล เรียกสารที่เป็นน้ำนี้ว่า "น้ำทิพย์" พวกกรีก ซึ่ง

ต่อมาได้รู้จักฝิ่น ได้ตั้งชื่อฝิ่นว่า **Opium** ซึ่งหมายถึงน้ำผลไม้ ศตวรรษที่ 10 ชาวอาหรับ ได้นำฝิ่นเข้ามาขาย ในประเทศจีน ชาวจีนได้นำมาใช้รักษาโรคบิด ส่วนประเทศไทยของเรารู้จักฝิ่น ตั้งแต่ยุคสมัยสุโขทัยตอนต้น ประมาณ ปี พ.ศ. 1825 เมื่อมีการค้าขายระหว่างจีน และไทย ในประวัติศาสตร์ ฝิ่นได้กลายเป็น ต้นเหตุ ของกรณีพิพาทระหว่างชาติมาแล้ว ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 เมื่ออังกฤษครองอินเดีย ได้ขนฝิ่นจากอินเดียเข้าไปขายในจีน เป็นเหตุให้ชาวจีนสูบฝิ่นกันอย่างแพร่หลาย จนรัฐบาลของจีนในขณะนั้นไม่สามารถจะนิ่งทนอยู่ได้ จึงได้ประกาศห้ามชาวอังกฤษ นำฝิ่นเข้ามาขายในแผ่นดินจีน การขัดแย้ง ในเรื่องนี้ ชักนำไปสู่สงครามฝิ่น ระหว่าง ค.ศ. 1839-1942 และเป็นจุดเริ่มต้นของ ความพินาศ ของจีนในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในปัจจุบันฝิ่นและผลิตผลจากฝิ่น คือ เฮโรอีน ยังคงมีผลต่อการเมืองในดินแดนที่เรียกว่า สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย ระหว่างพรมแดนของไทย ลาว พม่า

ชาวเขาได้ใช้ฝิ่นในการบำบัดรักษาความเจ็บป่วยนานาประการ ตลอดจนโรคภัยไข้เจ็บหลายชนิด ในทางการแพทย์ก็ได้สกัดมอร์ฟินจากฝิ่น เพื่อใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ เช่น ใช้รักษาโรคบิดและอาการท้องร่วง ใช้เป็นยาสลบสำหรับผ่าตัด ในขณะที่ฝิ่นมีคุณสมบัติ ก็มีโทษมหันต์เช่นกัน ฝิ่นทำให้ผู้เสพมีสุขภาพเสื่อมโทรม เป็นเหตุให้โรคต่าง ๆ เข้าแทรก และมอร์ฟิน ซึ่งอยู่ในเนื้อฝิ่นนั้น เมื่อนำมาสังเคราะห์กับสารเคมีที่เรียกว่า “อะซิติก แอนไฮไดรด์” (Acetic anhydride) เกิดเป็นผลึกสีขาว เรียกว่า เฮโรอีน มีฤทธิ์แรงกว่ามอร์ฟิน 5-10 เท่าและแรงกว่าฝิ่นประมาณ 30-100 เท่า ถือกันว่าเป็นยาเสพติดที่มีฤทธิ์ร้ายแรงที่สุดในบรรดาเสพติดทั้งหลาย

ปัจจุบันปัญหายาเสพติดที่ปรากฏอยู่ในหมู่คนไทย มีรูปแบบต่าง ๆ กันและลักษณะปัญหาแตกต่างกันออกไป ชาวไทยภูเขา ที่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือของไทย ส่วนหนึ่งมีอาชีพหลักในการปลูกฝิ่น และมีจำนวนไม่น้อยที่สูบฝิ่นและติดฝิ่นด้วย ในหมู่ชายไทยในพื้นที่ราบก็มีการสูบฝิ่น ใช้ใบกระท่อม สูบกัญชา เสพยาบ้า ดม สารระเหย ปัญหาที่ร้ายแรงตามมาก็คือการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดหลายชนิดปนกันอยู่ในขณะนี้ ทั้งในต่างจังหวัด และในเขตกรุงเทพมหานคร (กระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ป. : 3-5)

ปัญหาเสพติดให้โทษ

ปัญหาเสพติดให้โทษ เป็นปัญหาสังคม ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ในบางประเทศถือว่า การติดยาเสพติดให้โทษ เป็นโรคทางร่างกายและจิตใจชนิดหนึ่ง ประเทศเหล่านี้เห็นพ้องต้องกันกับองค์การอนามัยโลก ที่ได้กำหนดความหมายของยาเสพติดให้โทษไว้ว่า

"การติดยาเสพติด" คือสภาพอันทรนทรายชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือติดต่อกันเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ลักษณะของการติดยาเสพติดจะประกอบด้วย

1. ความปรารถนาอย่างแรงกล้า ที่จะเสพยาตลอดไป และความต้องการที่จะแสวงมาด้วยวิธีการต่าง ๆ

2. มีแนวโน้มที่จะเพิ่มปริมาณการเสพ

3. สภาพจิตใจและร่างกายจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของยาเสพติด

4. ภาพดังกล่าวจะเป็นอันตรายต่อตัวผู้เสพเองและต่อสังคม (Expert Committee on Addiction-Producing Drug Seventh Report. 1963 : 101)

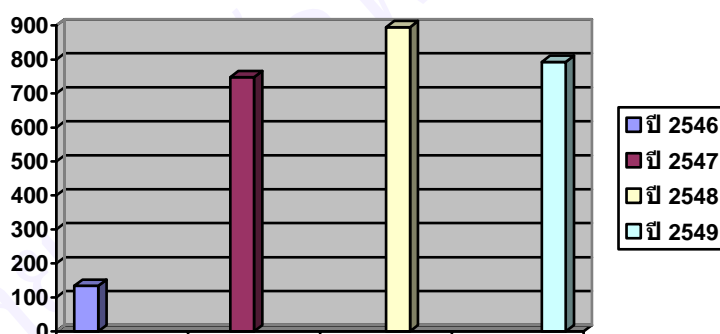
จากความหมายดังกล่าว จึงควรจะแยกความแตกต่างระหว่าง "ยาเสพติด" กับ "สิ่งเสพติด" ซึ่งประการหลัง ได้แก่ ชา กาแฟ โคลา-โคล่า และบุหรี่ย เป็นต้น สิ่งเสพติดเป็นที่ยอมรับกันในสังคม และถือว่าเป็นอันตรายร้ายแรงต่อร่างกายและสังคม การเลิกสิ่งเสพติดสามารถกระทำได้ง่ายกว่าการเลิกยาเสพติด เพราะไม่มีผลกระทบกระเทือนอย่างร้ายแรง ต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพ ส่วนยาเสพติดนั้น ได้แก่ฝิ่น (Opium) มอร์ฟีน (Morphine) เฮโรอีน (Heroin) โคเคอีน (Cocaine) แอมเฟตามีน (Amphetamine) กระต่อม (Kratom) และกัญชา (Cannabals) เป็นต้น ยาเสพติดเหล่านี้ เมื่อเสพเข้าไปแล้ว ไม่สามารถจะหยุดเสพได้ และจะเพิ่มปริมาณการเสพ ขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้เกิดความเสื่อมโทรม และเป็นพิษเรื้อรังแก่ร่างกาย และจิตใจอย่างร้ายแรง จนถึงตายได้ เนื่องจากยาเสพติดมีอันตรายต่อผู้เสพและสังคมดังกล่าว จึงตกเป็นภาระและหน้าที่ของสังคม ที่จะหาทางป้องกันการแพร่ระบาด หรือให้การบำบัดรักษาแก่ผู้เจ็บป่วย ในประเทศไทยถือว่าการติดยาเสพติดให้โทษเป็นอาชญากรรมประเภทขัดต่อความเป็นระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ของชุมชน (Public order crime) แต่ถึงกระนั้นก็ตามอาชญากรรมประเภทนี้ ก็แตกต่างไปจากอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ในแง่ที่ว่า ความเสียหาย ทั้งทางร่างกายและจิตใจ จะเกิดแก่ตัวผู้เสพเอง นักวิชาการบางท่านจึงลงความเห็นว่า ถ้าหากการติดยาเสพติดถือว่าเป็นอาชญากรรมแล้ว ก็ควรจะเป็น "อาชญากรรมที่ปราศจากผู้เสียหายหรือเหยื่อ" แต่ด้วยผู้ติดยาเสพติดมีความต้องการหรืออยากยามากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ติดยาเสพติดจึงมีความขวนขวานที่จะหายาเสพติดมาทำการเสพตลอดเวลา ผู้ติดยาเสพติดจึงใช้ทุกวิถีทางที่จะให้ได้ยาเสพติดมาทำการเสพ โดยเฉพาะการพัฒนาตัวเองจากผู้เสพมาทำการวิ่งจำหน่ายยาเสพติดรายย่อยนำกำไรที่ได้เป็นยาเสพติดมาใช้สำหรับเสพ ซึ่งเป็นปัญหาต่อเนื่องของชาติ ที่รัฐบาลต้องแก้ไขปัญห เพราะผู้จำหน่ายยาเสพติดคืออาชญากรที่ทำให้ประชาชนทั้งชาติได้รับความเสียหาย โดยเฉพาะนโยบายด้านการปราบปราม

ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรม จริงจัง ในการจับกุม ปราบปราม และยึดทรัพย์ “ยาเสพติด จะไม่กลับมา ถ้านักค้ายาเสพติดหมดทุน” (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดแห่งชาติ. 2546 : 19)

โดยเฉพาะการใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะมีผลอย่างมากต่อการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพราะกฎหมายจะเป็นตัวกำหนดขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ตลอดจนกำหนดแนวทางและวิธีดำเนินการกับปัญหาเสพติด เพื่อให้การ ป้องกันและปราบปรามมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (เนาวรัตน์ น้อยผล. 2537 : 199)

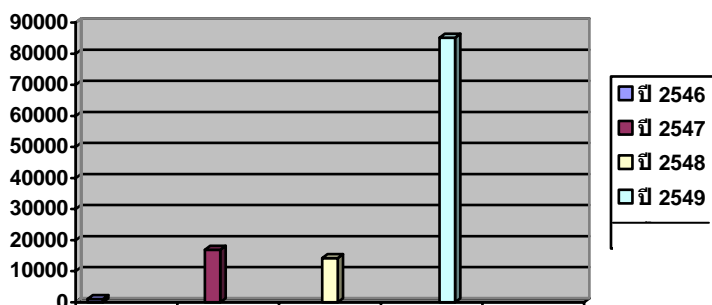
สถานการณ์ยาเสพติดให้โทษจังหวัดอ่างทอง

จังหวัดอ่างทอง พบว่า สถานการณ์ยาเสพติดในภาพรวม มีสถิติผลการจับกุมคดี ยาเสพติดในพื้นที่ ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2546 – 2548 พบว่า มีแนวโน้มการจับกุมเพิ่มมากขึ้น แต่ในปี พ.ศ. 2549 สถิติ ผลการจับกุมคดียาเสพติดลดลง โดยพิจารณาจากสถิติในปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 134 คดี ปี พ.ศ. 2548 มีจำนวน 895 คดี และในปี พ.ศ. 2549 มี จำนวน 793 คดี ดังภาพประกอบ 2 - 3

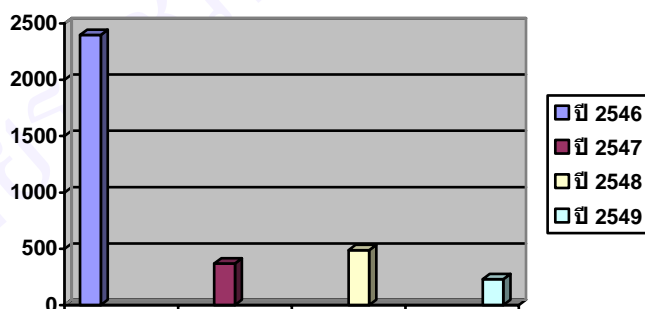
ภาพประกอบ 2 สถิติแสดงสถานการณ์ยาเสพติดให้โทษจังหวัดอ่างทอง พ.ศ. 2546 – 2549

พื้นที่ในอำเภอที่มีผลการจับกุมสูงสุดตามลำดับ ได้แก่ อำเภอเมืองอ่างทอง อำเภอ วิเศษชัยชาญ อำเภอโพธิ์ทอง ซึ่งปริมาณของกลางยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้า ในปี พ.ศ. 2549 มีจำนวนมากกว่าปีอื่น ๆ โดยในปี พ.ศ. 2549 จับกุมได้จำนวน 85,094 เม็ด ในปี พ.ศ. 2546 จับกุมได้จำนวน 1,032 เม็ด ซึ่งน้อยที่สุด จึงแสดงให้เห็นว่าจากสถิติการจับกุม นักค้า ยาเสพติดประเภทยาบ้าได้ของกลางจำนวนมากขึ้น แนวโน้มในปี พ.ศ. 2550 ของกลางยาบ้า จะเพิ่มขึ้น

ภาพประกอบ 3 สถิติแสดงสถานการณ์ยาเสพติดให้โทษจังหวัดอ่างทอง พ.ศ. 2546 - 2549

สำหรับจำนวนผู้เสพ/ผู้ติด ที่เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาในพื้นที่มีทิศทางลดลง โดยเฉพาะในช่วงการประกาศสงครามกับยาเสพติดในปี พ.ศ. 2546 จะพบว่ามีจำนวนสูงมาก และลดลงเรื่อย ๆ แนวโน้มในปี พ.ศ. 2550 จำนวนผู้เสพ/ผู้ติด ที่เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา ในพื้นที่มีทิศทางลดลง ในพื้นที่จังหวัดอ่างทองไม่พบข่าวสารระบุนการผลิตยาเสพติด และพบว่า ยาบ้าที่มีจำหน่ายในพื้นที่ส่วนหนึ่งลำเลียงมาจากชายแดนภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก ซึ่งเส้นทางการลำเลียงลักษณะนี้ยังพบต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มว่าจะยังคงมีอยู่ต่อไป

ภาพประกอบ 4 สถิติแสดงจำนวนผู้เสพยาเสพติด พ.ศ. 2546 - 2549

6. กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน คือ พระบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งมีมาตราสำคัญ ๆ ดังนี้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ "ยาเสพติดให้โทษ" หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญเช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยา

เมื่อขาดยา มีความต้องการเสพ ทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไป จะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืช ที่เป็น หรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมี ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ตามที่ รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมาย ว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

"เสพ" หมายความว่า การรับยาเสพติดให้โทษเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด

"ติดยาเสพติดให้โทษ" หมายความว่า เสพเป็นประจำติดต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่ต้องพึ่ง ยาเสพติดให้โทษนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นว่านั้นได้ตามหลักวิชาการ

"การบำบัดรักษา" หมายความว่า การบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ซึ่งรวมตลอดถึง การ ฟื้นฟูสมรรถภาพ และการติดตามผลหลังการบำบัดรักษาด้วย

มาตรา 7 ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

(1) ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

(2) ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไปเช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ผื่นยา (Medicinal opium)

(3) ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษ ที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษ ใน ประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(4) ประเภท 4 สารเคมี ที่ใช้ในการผลิต ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl chloride)

(5) ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา พืช กระเทียม

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า ผื่นยา (Medicinal opium) หมายถึงผื่นที่ได้ผ่าน กรรมวิธีปรุงแต่ง โดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา

มาตรา 8 ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(1) ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใด อยู่ในประเภทใด ตามมาตรา 7

(2) เพิกถอน หรือเปลี่ยนแปลงชื่อ หรือประเภทยาเสพติดให้โทษตาม (1) ฯลฯ

อาศัยอำนาจตาม มาตรา 8 (1) แห่ง พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 นาย เสนาะ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) เรื่องระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้ โทษ พ.ศ. 2522 โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2539 โดยมีผลใช้บังคับ เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันถัดจากวันประกาศในราช กิจจานุเบกษา คือ นับตั้งแต่วันที่ 16 ตุลาคม 2539 เป็นต้นไป

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) มีสาระสำคัญ คือ การ กำหนดให้ แอมเฟตามีน (Amphetamine) เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีน คือ เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ซึ่งก่อนที่จะมีประกาศกระทรวงสาธารณสุข

ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) นั้น แอมเฟตามีน จัดเป็น วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ซึ่งถือว่าเป็นยาเสพติดที่มีความรุนแรงน้อยและมีโทษเบากว่า

พระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 29 บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา 27 วรรคหนึ่งนั้น ให้ศาลได้สวน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุดและแสดงให้เห็นว่า

(1) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้น ไม่ได้เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือ

(2) ตนเป็นผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์ และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

7. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2535 : 54) กล่าวว่า ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลที่สำคัญ ได้แก่ อายุ เพศ ประสบการณ์ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคคล

เซอร์เมอร์ฮอร์น และคณะ (Schermerhorn and others. 1991 : 104 – 108) มีความคิด เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคคล (Individual performance factors) ว่าประกอบด้วย

1. ลักษณะส่วนบุคคล (Individual attributes)

1.1 ลักษณะประชากร (Demographic characteristics) ได้แก่ เป็นตัวแปรที่ช่วยให้เห็นถึงภูมิหลังของบุคคล เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม สถานที่อยู่อาศัย ขนาดของครอบครัว ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม ลักษณะประชากรอย่างเดียวยังไม่เป็นเครื่องชี้วัดที่จะแสดงถึงผลการปฏิบัติงานที่ดี ทั้งนี้ยังมีสิ่งเกี่ยวข้องคือ ความรู้ความสามารถและหรือลักษณะทางจิตวิทยา

1.2 ความรู้ ความสามารถ (Competency characteristics) เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการพิจารณาเลือกคนเพื่อมาปฏิบัติงาน ความรู้ความสามารถเป็นแรงจูงใจอย่าง

หนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความพยายามในการทำงาน เป็นแรงจูงใจขั้นต้นที่มีผลกระทบต่อไหวพริบของบุคคลที่เอาชนะสภาพแวดล้อมได้ บุคคลที่รู้สึกว่ามีความรู้ ความสามารถในการทำงานของเขา สามารถคาดได้ว่าเขาจะทำงานอย่างจริงจัง ดังนั้น ความรู้ ความสามารถ แบ่งได้ 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ (Physical competency) และด้านสมอง (Mental competency) บ่อยครั้งได้ใช้ผลการเรียนรู้เป็นเครื่องมือชี้วัดถึงแนวโน้มความรู้ ความสามารถ ด้านสมองและการปฏิบัติงาน

1.3 ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological characteristics) เป็นการแสดงแนวโน้มของพฤติกรรมแต่ละบุคคลที่จะเกิดขึ้น และมีอิทธิพลค่อนข้างถาวรต่อพฤติกรรม ลักษณะทางจิตวิทยาเหล่านี้ เช่น ทักษะคิด การรับรู้ ความต้องการ และบุคลิกภาพ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ความสำคัญของคุณลักษณะของบุคคลเหล่านี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติ และความจำเป็นแต่ละงาน ซึ่ง เซอร์เมอร์สอร์น และคณะ เห็นว่าคุณลักษณะของบุคคลจะต้องมีความเหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละงาน เพื่อที่จะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ

2. ความพยายามในการทำงาน (Work effort) คุณลักษณะของบุคคลที่มีความเหมาะสมกับความจำเป็นของงานนั้น ยังไม่สามารถที่จะทำให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานในระดับที่สูง ทั้งนี้ยังมีตัวแปรหนึ่งที่สำคัญและต้องมีก็คือ ความพยายามในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงความปรารถนาที่จะปฏิบัติงาน นั่นคือ ต้องมีแรงจูงใจที่จะทำงาน (Motivation to work) เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคลที่มีผลโดยตรงและคงไว้ซึ่งความพยายามในการทำงาน คนที่มีแรงจูงใจในระดับสูงจะทำงานอย่างจริงจัง แรงจูงใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยกำหนดความพยายามในการทำงาน

3. การสนับสนุนจากองค์กร (Organization support) ในการปฏิบัติงานของบุคคลจึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ บุคคลที่มีลักษณะตรงกับความต้องการของงานและได้รับการจูงใจในระดับสูง อาจไม่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดี หากได้รับการสนับสนุนที่ไม่เพียงพอจากหน่วยงานหรือที่เรียกว่าข้อจำกัดด้านสถานการณ์ (Situation constraint) เช่น ขาดเวลาที่จะทำงาน งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับงาน ไม่ชัดเจน ระดับความคาดหวังของผลการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสม ขาดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงาน ขาดการช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ยืดหยุ่น เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคคล

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

จากการตรวจสอบเอกสารพบว่า มีผลงานวิจัยที่ใกล้เคียงกันและสามารถนำมาสนับสนุนแนวคิดในการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ได้ ดังนี้

ธีรพล คุปตานนท์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อสัมฤทธิ์ผล ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในสังกัด กองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่า

1. ปัจจัยภูมิหลังเกี่ยวกับตำแหน่ง อายุ อายุราชการ การศึกษาเพิ่มเติม สภาพการสมรส รายได้ ฐานะทางครอบครัว และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่ามีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

2. ปัจจัยทักษะและวิธีการปฏิบัติเรื่องราววางแผนในการปฏิบัติงาน การติดต่อ การประสานงาน การมอบหมายงาน และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน พบว่า มีความสัมพันธ์ต่อสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวน

3. ปัจจัยสภาพการปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการสอบสวน ความร่วมมือจากผู้บังคับบัญชา ความร่วมมือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ความร่วมมือจากประชาชนและภาวะความรับผิดชอบในงาน พบว่า มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

สุรัชย์ ควรเดชคุปต์ (2532 : 74) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่สืบสวนชั้นประทวนในสถานีตำรวจนครบาล” พบว่า การได้รับความร่วมมือจากประชาชน การใช้ประโยชน์จากวิทยากรตำรวจ การสนับสนุนด้านการทำงาน และภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่สืบสวน

ประทีป ปิยะทัตศรี (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับ ผลการปฏิบัติงานด้านสืบสวนของรองสารวัตรสืบสวนสอบสวนสถานีตำรวจภูธร 2 พบว่า ผลทางการเรียน ผลการฝึกประสบการณ์ และสถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับ ผลการปฏิบัติงานด้านสืบสวนของรองสารวัตรสืบสวนสอบสวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้ที่มีความสัมพันธ์ผลทางการเรียนสูง มีผลการฝึกประสบการณ์มาก จะมีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการสืบสวนดีกว่าผู้ที่มีความสัมพันธ์ผลทางการเรียนต่ำ และมีผลการฝึกประสบการณ์น้อย

นักรบ หล่มวิรัตน์ (2535 : 136) ได้ศึกษาเรื่อง “แนวความคิดในการปราบปรามยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด” พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติดของข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นปัญหา

สำคัญที่สุด คือ สวัสดิภาพของเจ้าหน้าที่และครอบครัวไม่ปลอดภัย รองลงมาคือ เครื่องมือใช้พิเศษที่ใช้ในการสืบสวนที่ไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานมีน้อย

ชูรัตน์ ปานเหง้า (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของตำรวจที่ทำหน้าที่เสมือนคดีในสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง สังกัดตำรวจภูธรภาค 4 พบว่าข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่เสมือนคดีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในด้านธุรการคดี งานควบคุมผู้ต้องหาไปศาลและงานเปรียบเทียบปรับ ยกเว้นงานด้านบริการที่การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย โดยมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และมีความต้องการในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ในด้านบุคลากร สวัสดิการ การเงิน วัสดุและอุปกรณ์

พรหมเขต ฮามคำไพ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่สายตรวจในสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง สังกัดตำรวจภูธรภาค 4 พบว่า การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจที่ทำหน้าที่สายตรวจ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาในการปฏิบัติงานสายตรวจมีอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นปัญหาการได้รับการสนับสนุนงานสายตรวจและการได้รับความช่วยเหลือจากประชาชนมีปัญหามีอยู่ในระดับมาก และพบว่าข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ยกเว้นด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกี่ยวกับลูกซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

ไพฑูรย์ เจริญ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองในสังกัดกองบังคับบัญชาตำรวจภูธร 6 พบว่าสภาพการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรม โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับ น้อย โดยผู้บังคับบัญชามีความเห็นว่ สภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก แต่มีผู้ปฏิบัติมีความเห็นว่ ปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย สภาพปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้บังคับบัญชาเห็นว่าความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ปฏิบัติ มีความเห็นอยู่ในระดับมาก

สุวัฒน์ชัย มะลิตอง (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 4 พบว่า พนักงานสอบสวนได้ปฏิบัติงานในระดับน้อย ด้านการกำหนดนโยบายงานสอบสวน การวางแผนงานสอบสวนและการปฏิบัติงาน แต่ได้ปฏิบัติงานในระดับมาก ในด้านการควบคุมและประเมินผล ปัญหาการปฏิบัติงานสอบสวนที่มีมากที่สุด คือด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ส่วนปัญหาอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เช่น อาคารสถานที่ การกำหนดนโยบาย การวางแผนโครงสร้างงานและบุคลากร เป็นต้น

วเรชษฐ์ รุ่งหล้า (2539 : 81) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษของข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี” พบว่า 1) ชั้นยศ และสถานที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด 2) อายุราชการ ระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านยาเสพติดและอัตราเงินเดือนมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ 3) อายุ อายุราชการ ตำแหน่ง ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ด้านยาเสพติด และรายได้พิเศษมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคด้านวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ 4) ตำแหน่ง ระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านยาเสพติด และรายได้พิเศษมีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคด้านระบบการปฏิบัติงาน

จตุรรัต ลิ้มถาวร (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการปราบปรามยาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นการศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามยาบ้าของสถานีตำรวจจำนวน 11 แห่ง ในจังหวัดลำพูน จำนวน 141 ราย ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยทางด้านกฎหมาย และปัจจัยทางด้านแนวทางการดำเนินงานตามแผนแม่บทกรมตำรวจ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2540-2544) ส่งผลด้านดีต่อการดำเนินการปราบปรามยาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ในส่วนของปัจจัยแวดล้อมที่เป็นข้าราชการที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม ข้าราชการทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง และทหาร กลุ่มการเมือง และนักธุรกิจพ่อค้า ผู้ประกอบการบางรายในท้องถิ่น เป็นปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลในด้านดีต่อการดำเนินการปราบปรามยาบ้าทั้งสิ้น ยกเว้นปัจจัยแวดล้อมที่เป็นเจ้าของบ่อน ผู้ทรงอิทธิพล ส่งผลด้านไม่ดีอย่างมากต่อการดำเนินการปราบปรามยาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สำหรับผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการปราบปรามยาบ้าของเจ้าหน้าที่ตำรวจในช่วงปี พ.ศ. 2539-2540 พบว่าประสิทธิภาพในการปราบปรามยาบ้าได้ผลมากขึ้น แต่ปัญหาการผลิตและการค้ายาบ้ายังคงดำรงอยู่ ก็เพราะแม้มีการจับกุมปราบปรามผู้ผลิตและกลุ่มผู้ค้าเก่าได้จำนวนมาก แต่กลุ่มผู้ค้าใหม่ก็เกิดขึ้นอีกจำนวนมากและที่สำคัญคือเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนได้เสียในผลประโยชน์ที่เกิดจากการค้า ยาบ้าด้วย บางรายถึงกับเป็นผู้ค้าเสียเอง ในด้านปัญหาอุปสรรค พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างมาก ปัญหาอุปสรรคในอันดับสูงมากได้แก่ ขาดงบประมาณ กำลังคน อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ ในขณะที่กลุ่มขบวนการค้ายาบ้า มีกลุ่มอิทธิพลหนุนหลัง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการประสานงานกัน

สานิต ธนทวี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อนโยบายในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด : กรณีศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งศึกษาทักษะของเจ้าหน้าที่ของ รัฐบาลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของไทย ประกอบด้วย 7 กลุ่ม ดังนี้ 1) เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง 2) เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ส.ภาคเหนือ 3)

เจ้าหน้าที่ตำรวจ 4) พนักงานอัยการ 5) ผู้พิพากษา 6) เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ 7) พนักงานคุมประพฤติโดยวิธีสัมภาษณ์รวมประชากร 23 คน ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจุบันกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีความครบถ้วนพอสมควรแล้ว แต่อาจขาดในบางเรื่อง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงิน ส่วนในเรื่องการนำเอากฎหมายไปบังคับใช้ยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยหลายอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในตัวบทกฎหมายและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างแท้จริง อีกทั้งขั้นตอนการปฏิบัติมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ลำช้า ขาดการประสานงานทั้งระดับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ กลุ่มผู้มีอิทธิพลทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่น จึงทำให้การป้องกันปราบปรามยาเสพติดไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยสามารถปราบปรามได้เฉพาะผู้ค้าและผู้เสพรายย่อยเท่านั้น โดยส่วนใหญ่ให้ ความเห็นว่าด้านนโยบายการป้องกันปราบปรามยาเสพติดมีความชัดเจนดี แต่ปัญหาอยู่ที่การปฏิบัติเพราะมีปัญหาหลายประการ คือ ขาดการประสานนโยบายและแผน ขาดการประสานงาน ขาดงบประมาณ ขาดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินคดีมีความยุ่งยากซับซ้อน

พิชิต พิทักษ์โลหพิตร (2541 : บทคัดย่อ) “การศึกษาเจตคติของผู้บริหารระดับกลางต่อการบริหารงานด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้โทษ : กรณีศึกษาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ” โดยทำการสุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับกลางที่มีตำแหน่งรอง ผู้กำกับการ และผู้กำกับการ จำนวน 200 คน ด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับสายงานด้านยาเสพติดส่วนใหญ่มีอายุ 30-35 ปี มีอายุราชการประมาณ 16-24 ปี ทำการสมรสแล้ว มีการศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี ทำงานรับผิดชอบด้านยาเสพติดมาแล้วประมาณ 1-5 ปี มีจำนวนผู้ได้บังคับบัญชาเฉลี่ยมากกว่า 30 คนขึ้นไป ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับการบริหารด้านนโยบายและการวางแผน การควบคุม สั่งการและบังคับบัญชา ตลอดจนการบริหารทางด้านบุคลากร และการฝึกอบรม

วุฒิพงษ์ นาวิน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจ สังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลพบว่า

1. ค่าเฉลี่ยผลการปราบปรามยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน จำแนกตาม ชั้นยศ อายุ อายุราชการ อายุงาน สถานภาพ สมรส และระดับการศึกษาที่ต่างกันทำให้ผลการปราบปรามยาเสพติดไม่แตกต่างกัน
3. การมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ การได้รับการฝึกอบรมด้านยาเสพติด การมีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่ ภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชา และการได้รับความร่วมมือจาก

ประชาชนมีความสัมพันธ์กับผลการปราบปรามยาเสพติด แต่การได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการปราบปรามยาเสพติด

4. การได้รับความร่วมมือจากประชาชน การได้รับการฝึกอบรมด้านยาเสพติด เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ที่มียศ ส.ต.อ. เป็นตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ ความแปรผันของผลการปราบปรามยาเสพติดได้ ร้อยละ 19.07

จำลอง คำดีบุญ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการปราบปรามยาเสพติด ในทัศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการในสถานีตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผลของการปราบปรามยาเสพติดในทัศนะของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบทางสถิติพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการปราบปรามยาเสพติด ที่มี ชั้นยศ อายุ อายุราชการ อายุงานปราบปรามยาเสพติด สถานภาพ การสมรส และระดับการศึกษา การมีโอกาสดความก้าวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่ การได้รับความร่วมมือจากประชาชน ต่างกัน ทำให้ผลของการปราบปรามยาเสพติดไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ การมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ การได้รับการฝึกอบรมด้านยาเสพติด การมีภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชา การได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ต่างกัน ทำให้ผลของการปราบปรามยาเสพติดแตกต่างกัน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

พิคาร์ด (Picard. 1986 : 1143-A) ได้ทำการศึกษาเรื่องแรงจูงใจของอาจารย์ตามการรับรู้ของอาจารย์ตามการรับรู้ของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนในรัฐเนบราสก้า พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจ และอาจารย์ที่มีเงินเดือนสูงจะมีแรงจูงใจมากกว่าอาจารย์ที่มีเงินเดือนต่ำ จากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการได้รับการตอบสนองความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์หรือแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการของบริษัท พลาสติก พรีอเพอร์ตี พาร์ทเนอร์ จำกัด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท พลาสติก พรีอเพอร์ตี พาร์ทเนอร์ จำกัด มี 2 ประเด็นที่น่าสนใจและนำมาศึกษา ดังนี้ 1) คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์ อัตราเงินเดือน ส่วนงาน 2) การได้รับการตอบสนองความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์ ตามทฤษฎีของพนักงานบริษัท พลาสติก พรีอเพอร์ตี พาร์ทเนอร์ จำกัด 5 ด้าน ได้แก่ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัย ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ ความต้องการการยอมรับนับถือ และความต้องการที่จะเข้าใจตนเอง

จากแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีปัจจัยหลายประการ ที่ส่งผลต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะปัจจัยด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย อายุ

การศึกษา ชั้นยศ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน การศึกษาอบรมด้านการป้องกันปราบปราม ยาเสพติด และพื้นที่ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดโดยตรง เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงควรมีการศึกษาการดำเนินงาน และปัญหาการป้องกันปราบปรามยาเสพติด เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นตัวชี้วัดการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจในหน่วยที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถหาแนวทางแก้ไขพัฒนาให้การดำเนินงานป้องกันปราบปรามยาเสพติดบรรลุผล อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในโอกาสต่อไป